

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul VIII
Numărul
38 (64)
IANUARIE
2012

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

Sfântul Nicolae și varianta sa modernă

În perioada sărbătorilor de iarnă (Nașterea Domnului, Întâmpinarea, etc) acest simpatic personaj este nelipsit din peisaj. Nu de foarte mult timp societatea socotindu-l pe el cel care dă semnificație acestor sărbători în special sărbătorii Nașterii Domnului Isus. Dar oare câți dintre noi știu cine este de fapt și cum a apărut el în istorie și în viețile noastre cotidiene?

Sfântul Nicolae din Mira reprezintă sursa primară de inspirație pentru Moș Crăciun. El a trăit în secolul al patrulea și a fost un episcop creștin al provinciei Licia din Anatolia fiind renumit pentru ajutorarea oamenilor săraci. El a dăruit câte 100 de galbeni la trei fete sărace înainte de a se mărita pentru ca acestea să nu ajungă să se prostitueze. Se spune că Sfântul Nicolae s-a urcat pe acoperiș și a dat drumul săculețului prin hornul casei, într-o șoseta pusă la uscat, motiv pentru care a apărut obiceiul agățării șosetelor de șemineu. Cei doi arhiepiscopi, Ilie de Bari și Nicolae de Veneția au răspândit cultul sfântului Nicolae în Occident. După încreștinarea slavilor, cultul sfântului Nicolae l-a înlocuit pe cel al zeului Mikula zeul agriculturii. Dar de fapt, unii sunt de părere că rușii l-ar fi cunoscut pe sfântul Nicolae datorită diasporei rusești de la Bari. Aici, rușii au dedicat sfântului Nicolae biserica lor, apoi spitalul și ospiciul. *Legenda aurea* a fost tradusă în slavonă, de unde a intrat în sinaxarul rusesc.

Moș Crăciun a fost asemănat cu Odin, un zeu important la popoarele germanice. În două cărți scrise în secolul XIII în Islanda, „Poetic Edda” și „Prose Edda”, acesta este prezentat zburând pe un cal cu opt picioare numit Sleipnir ce putea călători pe distanțe lungi, astfel fiind comparat cu renii lui Moș Crăciun

Sărbătoarea închinată lui, Yule avea loc anual pe 21 decembrie. În ajunul acestei zile, copii își umpleau încălțăminte cu legume, iar zeul le oferea dulciuri în locul acestora. Această practică a fost adusă în

Statele Unite de către coloniștii olandezi ce s-au stabilit în New Amsterdam în secolul XVII; Sinterklaas (versiunea olandeză a Sfântului Nicolae) era îmbrăcat cu haine bisericești și se urca pe acoperișurile caselor, trimițându-le acestora cadouri prin horn. În Marea Britanie, „Father Christmas” este datat din secolul XVII, personajul fiind un bărbat grăsuț, cu barbă, îmbrăcat într-o haină lungă, verde și guler de blană. Imaginea lui se regăsește în „fantoma Crăciunului prezent” din cartea „A Christmas Carol” scrisă de Charles Dickens. Christkindlein a devenit popular

în Europa în secolul XIX. El aducea cadouri în secret copiilor, având ca ajutor un pitic numit Pelznickel pe care îl introducea desigur prin horn. Un rol important în crearea mitului l-a avut pastorul american Clement Clarke Moore, autor al unui poem care îl prezenta pe Sfântul Nicolae ca și un personaj simpatic, dolofan și zâmbitor, care împarte cadourile din sania sa trasă de reni. Publicat pentru prima dată în ziarul *Sentinel* din New York pe 23 septembrie 1823, creația a devenit în anii următori foarte căutată, ajungând în mai multe cotidiene din Statele Unite, dar fiind și tradus și publicat în întreaga lume. În 1860, cotidianul *Harper's Illustrated Weekly* a publicat un desen al lui Moș Crăciun, îmbrăcat într-un costum roșu ornat cu nasturi negri și cu o curea din piele. Timp de aproape 30 de ani, Thomas Nast, desenator și caricaturist al ziarului, a ilustrat prin sute de desene toate aspectele legendei și

---

Suicidul de la tabu social la o realitate alarmantă, o nouă provocare pentru teologia morală

În urmă cu o săptămână am participat la o conferință organizată de Association of Bioethicists în Central Europe și Facultatea de Teologie din Pecs, Ungaria. A fost o conferință internațională și interconfesională care a reunit specialiști din diverse domenii pentru a dezbate asupra subiectului sinuciderii.

Nu se poate să nu recunosc că am fost plăcut impresionat de grupul mare de români, ortodocși, greco sau romano-catolici, pasionați de bioetică și de actualitatea subiectului prezentat. Dar alături de ei, au fost sloveni, slovaci, cehi, polonezi, austrieci, studenți, preoți sau profesori sau chiar și călugări.

Introducerea în subiect a fost marcată de prezentarea subiectului din perspectivă psihiatrică și teologică atât pentru contextul maghiar cât și pentru contextul general european. Din discurs a lipsit conceptul moral de păcat, de act rău intrinsec, pentru a lăsa loc motivației sau circumstanțelor maladeive. Căci, până la urmă „Scriptura chiar dacă prezintă câteva cazuri disparate de suicid, nu exprimă o poziție clară contrară acestui act”.

Statisticile care au fost expuse la final ne-au ajutat să ne formăm o idee clară cum stau lucrurile în diferitele state din centrul și estul Europei. Situația critică din Grecia se vede și din cifrele statistice. Sau am descoperit diverse programe sociale care au drept obiectiv prevenirea și tratarea tentativelor de suicid. Implicarea Bisericii în acest demers pare sumară, deficitară, pe alocuri.

Cum poți să dezbați pe marginea acestui subiect fără să faci aluzie la dimensiunea lui spirituală, teologică?! Mirajul științelor socio-umane tinde să

explice, justifice realitatea actului suicidului și să deculpabilizeze autorul.

De reținut este faptul că trebuie să ținem cont că obiectiv actul suicidului este un păcat de moarte, din punct de vedere obiectiv. Desigur, din punct de vedere subiectiv sau al circumstanțelor, putem să discutăm, să relativizăm gravitatea lui sau să facem abstracție de categoria morală negativă din care face parte, dar asumându-ne un mare risc: acela de a abandona Legea lui Dumnezeu pentru niște hotărâri umane sau descoperiri științifice care alterează adevărul.

Pare un discurs dur, parcă neadaptat la contextul și participanții conferinței amintite, căci a fost nevoie de intervenția unui medic pentru a se aminti de influența diavolului în acest act. Însă dacă ne amintim că în Biserica Orientală, sinucigașilor li se refuză înmormântarea, beneficiind doar de o binecuvântare în cimitir... parcă ne simțim în mentalitatea medievală, inchizitorială.

Atitudinea potrivită nu mi se pare a fi nici într-o extremă nici în alta... este necesar să admitem că există o problemă majoră, deloc de neglijat, ale cărei motivații sunt foarte variate și nu pot fi ignorate, ci este nevoie să știm să manifestăm, să trăim și în acest caz iubirea față de aproapele, porunca Mântuitorului. Nu ne putem exclude de la realitatea că diavolul este prezent și lucrează, precum nu putem nu putem nici *disprețui* gestul disperat al suicidului, interzicând un serviciu de înmormântare creștin complet. Este nevoie de multă prudență în acest sens pentru a nu scandaliza, pentru a nu vătăma mai mult pe cei din jur.

Pr. Emil Marian EMBER

(urmare din pag. 1)

va da mitului principalele sale caracteristici vizuale. Nast este și cel care a promovat în 1885 ideea că reședința lui Moș Crăciun se află la Polul Nord. Acest lucru a fost preluat anul următor de scriitorul George P. Webster. În 1931, Moș Crăciun a primit o nouă imagine printr-o campanie publicitară, desfășurată de o foarte importantă companie din industria alimentară. Desenatorul Haddon Sundblom l-a conturat o burtă durdulie, un aer jovial, un costum roșu și o atitudine tolerantă. Compania folosește aceeași imagine a lui Moș Crăciun în campaniile publicitare realizate cu ocazia sărbătorilor de iarnă din acel moment până în prezent.

În ambientul românesc această tradiție s-a dezvoltat pe temelia mitului arhaic al unui cioban-zeu-moș transfigurat în mitul unui cioban demonic care refuză s-o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui. Soția lui Crăciun (Crăciuna sau Crăciuneasa) o primește într-ascuns și moșește pe Isus, fapt pentru care Crăciun îi taie mâinile, dar Fecioara Maria i le lipește

la loc. Minunea îl convertește pe Crăciun la creștinism. De bucurie că nevasta lui a scăpat de pedeapsa lui necugetată, Crăciun aprinde un foc din ramuri de brad în curtea lui și joacă hora cu toate slugile sale. După joc împarte Fecioarei Maria daruri păstorești (lapte, cas, urdă, smântână) pentru ea și fiul ei.

Analizând cele prezentate mai sus se poate observa într-un mod clar apariția tradiției acestui simpatic bătrânel care împarte cadouri tuturor în perioada Sărbătorilor de iarnă (Nașterea Domnului, Sfântul Ștefan, Botezul Domnului și celelalte). Nu trebuie uitat că această tradiție modernă la origine este creștină și cel care astăzi împarte cadourile este o variantă modernă a Sfântului Nicolae care a trăit și activat în secolul IV fiind unul dintre ierarhii importanți ai timpului și care s-a distins printr-o ferventă activitate socială și pastorală.

Răzvan CHIVULESCU
Anul III

CUM DAU SENS VIEȚII ÎN MOMENTELE DE SUFERINȚĂ

Să vorbim de sensul vieții? Viața, cea despre care se pot spune atâtea și totuși, nu putem spune aproape nimic, viața, o taină ce se descoperă treptat, încet, un sens ce ni se revelează uneori târziu, poate prea târziu să mai putem face ceva, iar alte ori prea devreme, astfel încât nu conștientizăm importanța lui și foarte rar, la momentul oportun, atunci când pot și vrem să dau sens vieții. Dar în viața noastră, indiferent de sens, de forță și dorință, apare la un moment dat – suferința – o cunoaștere obligatorie, fără de care nu pot vorbi aici, de viață. Viața e legată de suferință și suferința e legată de viață, deci pot să mă întreb: cum dau sens vieții în momentele de suferință?

Cu toții ne-am întâlnit la un moment dat cu suferința. Ea ne îmbrățișează din prima clipă când venim pe lume, ne însoțește în cele mai pustii locuri și ne oferă cu toată generozitatea mireasma sa, de care, cu greu poți să te eliberezi.

Suferința, nu e altceva decât o urmare a păcatului. Există nenumarate forme de a suferi: suferință fizică, sufletească, suferință provenită din nedreptățile sociale etc.

Boala, cea care este atât de prezentă în mijlocul nostru, ne poate pietrifica, ne închide în noi, ne face să ne îndepărtăm de familie, de prieteni, dar tot ea, boala, ne poate face mai buni, mai răbdători, ne poate conduce mai aproape de Dumnezeu.

Viața are un sens... dragostea are un sens... de ce nu ar avea și suferința?... doar face parte din viața noastră.

Atunci când începi să vezi în suferință un sens, viața capătă din nou un rost pentru că ceea ce contează, ceea ce te salvează în acele momente de suferință este să transformi ” tragedia personală într-un triumf, o nenorocire într-o realizare omenească”. Suferința încetează să mai fie suferință din clipa-n care își găsește un sens, ca de pildă sensul sacrificiului. De îndată ce omul găsește un sens pentru suferința lui sau pentru viața sa în pofida suferinței, el devine capabil să o îndure și nu ajunge la disperare.

Omul este gata și să sufere, cu condiția de a fi sigur, că suferința lui are sens. De reținut că suferința

nu este însă sub nici-o formă necesară pentru a găsi un sens. Dar uneori când aceasta este inevitabilă... sensul există.

În fața realității dramatice a suferinței și a morții se naște întrebarea: de ce suferința și moartea și care este atitudinea creștinului în fața acestora? Răspunsul pe care ni-l dă revelația, credința, este scurt și simplu. Suferința, cu tot spectrul ei necuprins și moartea, sunt urmarea, pedeapsa păcatului strămoșesc.

Dar care ar trebui să fie atitudinea noastră, a creștinilor? Putem sta cu mâinile încrucișate? Trebuie numaidecât să ne resemnăm? Nicidecum. Dumnezeu i-a dat omului legea morală naturală, sădită în conștiința și inima lui și desăvârșită prin porunca

iubirii de Dumnezeu și de aproapele, ca după pilda Fiului Său întrupat, modelul nostru suprem, să luptăm cu răul moral și fizic, să micșorăm și să alinăm, cât ne stă în putință, suferința noastră și a semenilor. Isus a săturat pe cei flămânzi, a vindecat pe cei bolnavi, a deschis ochii orbilor, a înviat morții. El, care a venit nu ca să I se slujească, ci ca să slujească El și să-Și dea sufletul drept răscumpărare, fericește pe cei milostivi și ne avertizează că la judecată ne va cântări vrednicia cu măsura în care am ajutat pe aproapele în lipsurile

lui, întrucât El se identifică cu toți cei flămânzi, însetați, goi, bolnavi, întemnițați.

Dar, dacă totuși, pe lângă toate strădaniile, suferința nu poate fi eliminată din viața noastră și a semenilor, ea poate fi, în schimb, transfigurată, transformată în unealtă de sfințire, de purificare și unire cu Dumnezeu. Blestemul „ În dureri vei naște fii(...)”, adresat de Dumnezeu primei femei, și celălalt blestem adresat primului bărbat: „ Întru sudoarea feței tale să-ți câștigi pâinea de toate zilele(...)”, blesteme extinse asupra tuturor urmașilor, pot fi convertite în binecuvântare dacă sunt acceptate în spirit de pocăință, drept pedeapsă pentru păcat.

„Momentele cele mai fericite (cele în care bucuria nu este numai posibilă, ci și reală, strălucitoare, tulburătoare) sunt acelea în care problema sensului

(continuare în pag. 4)

vieții nu se mai pune. Cumva pentru că am fi descoperit sau atins acel sens? Nicidecum. Ci pentru că viața, aici și acum, e suficientă pentru a ne împlini(...) Dacă iubim fericirea, însăși viața ne îndepărtează de ea aproape întotdeauna. Dimpotrivă, dacă iubim viața, chiar și în momentele de suferință, de spaimă, de nenorocire, atunci, atât timp cât suntem în viață obiectul iubirii noastre este aproape. De unde paradoxul: numai cel care a renunțat la căutarea fericirii poate fi fericit; numai cel care iubește viața mai mult decât fericirea poate fi fericit”. (Andre Comte)

Relatările lui Viktor Frankl din lagăr, sunt adevărate surse de optimism. Îmi par a fi incredibile modalitățile prin care oamenii care nu mai au nimic de pierdut reușesc să-și îmbogățească viețile. Existau momente în care deținuții își atrăgeau atenția unul altuia, în timp ce munceau cot la cot, cât de frumos era răsăritul de soare pe deasupra copacilor pădurilor bavareze, oprindu-se pentru câteva momente pentru a-l privi, sau clipe în care dădeau fuga cu toții pe platoul de adunare pentru a vedea minunea asfințitului, spunându-și unul altuia: „Cât de frumoasă este lumea!” Vă vine să credeți? Astfel de cuvinte rostite de oameni care și-au văzut familiile decimate, de oameni care petrec ani de zile închiși în lagăre de concentrare și trăiesc în permanență cu teama că mâine ar putea fi uciși.

Filosoful Emil Cioran, estimează că suferința nu are justificare, nu există un criteriu obiectiv după care sunt aleși cei ce suferă. Suferința este născută din bestialitatea vieții și de obicei durează. Lacrimile sunt manifestări ale suferinței și de multe ori ele se transformă în gânduri, deci gândurile omului ce suferă sunt la fel de amare ca și lacrimile. Suferința este o separare de ceilalți, apare ca o scară pe care cobori. Atunci când suferi vrei să uiți totul, însă natura face ca tocmai acele întâmplări să ți se fixeze în memorie.

În scrierile Sfântului Pavel, găsim un sens foarte dezvoltat de suferință.

Pavel înțelege că suferința îndurată, servește ca o cale de a fi asemenea lui Hristos, precum și fiind de dragul lui Hristos. Pavel spune: ” Într-adevăr am socotit totul ca o pierdere, din cauza deplasării valorii de cunoaștere a lui Isus Hristos, Domnul meu. De

dragul Lui am suferit pierderea tuturor lucrurilor, și le socotesc ca refuz, pentru a câștiga pe Hristos și să fiu găsit în El, nu având o neprihănire a mea, bazată pe lege, ci ceea ce este prin credința în Hristos, neprihănirea de la Dumnezeu depinde de credință; ca să-l știu pe El și puterea învierii Lui și să pot împărtăși suferința Lui, devenind ca El în moartea Lui, că dacă este posibil, am putea ajunge la învierea din morți”. (Filipeni 3:8,11)

Suferința este o participare la misterul lui Hristos și este modul în care Pavel poate deveni asemenea lui Hristos.

O altă dimensiune a gândirii lui Pavel cu privire la semnificația suferinței este concepția lui de suferință ca un mijloc de sfințire, păstrarea mândriei la nivelul minim și încrederea în Dumnezeu, la un maximum. El spune: „ Și să mă țină de a fi prea entuziasmat de abundența de revelații, un spin mi-a fost dat în carne, un sol al Satanei, să mă hărțuiască, să mă țină de acesta. De trei ori am rugat pe Domnul despre acest lucru, că ar trebui să mă lase, dar el mi-a spus: „Harul Meu îți este de ajuns, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune.” De dragul lui Hristos, atunci, eu sunt conținut cu slăbiciuni, insulte, greutăți, persecuții și calamități; căci când sunt slab, atunci sunt tare.” (2 Corinteni 12:7-10).

Ar trebui să luăm aminte la cuvintele Sfântului Apostol Pavel, în timp ce era „în lanțuri pentru Hristos”. Apostolul neamurilor scrie: „ Dar nu mă rușinez, căci știu în cine am crezut și sunt încredințat că este puternic să păzească comoara ce mi-a încredințat”. „ Toate le rabd pentru cei aleși ca și ei să aibă parte de mântuirea care este întru Hristos Isus și de slava veșnică”. „ Cuvântul lui Dumnezeu, proclamă Apostolul, nu se leagă”(2,9). În consecință, într-o ultimă scrisoare, el îi adresează lui Timotei, episcopul Efesului, și de-odată cu el nouă tuturor, acest îndemn programatic: „ Nu te rușina de a mărturisi pe Domnul nostru, nici pe mine, cel pus în lanțuri pentru El, ci pătimizește împreună cu mine pentru Evanghelie după puterea de la Dumnezeu”.

Printr-un paradox divin, bucuria nu o înmulțesc cei ce se bucură, nici fericirea nu o pricinuesc cei ce sunt veseli, ei o împuținează și chiar o epuizează deabinelea. Bucuria o înmulțesc cei ce suferă iar

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

fericirea încolțește din lacrimi și se dezvoltă din crâncene dureri.

Preasfânta Fecioară a dăruit cea mai mare bucurie și fericire lumii întregi fiindcă suferințele și durerile sale încă au fost mai mari și mai variate. Pe ea o laudă și o fericesc toate neamurile, ea este numită „preafericită”, izvorul și cauza bucuriei; ea a șters lacrimile tuturor; ea alină suferințele și durerile lumii; ea este vindecarea tuturor nenorocirilor... și totuși, nimeni dintre muritori nu a întrecut-o în suferință.

Există o foarte mare deosebire între felul de a se comporta în fața durerii. Unii o îndură ca pe o fatalitate, alții nu o caută dar o acceptă; și în sfârșit, sunt unii care înțelegându-i sensul înalt, se silesc a face din ea instrument de sfințire și bucurie proprie și a altora. Unii alarmează nu numai pământul, ci și cerul cu tânguiri și uneori chiar cu revolta lor, fără să poată modifica ceva din amărăciune și durere. Dimpotrivă! Unii știu că fericirea personală și colectivă este în funcție nu numai de cantitatea durerii din lume, ci și de modul în care este acceptată suferința. Aceștia sunt marii maieștri ai suferinței, ei o țin pe un pedestal înalt, ei o înobilează, punându-o în legătură directă cu suferința lui Hristos.

Maestra neîntrecută a durerii este Maica Durerii. Cum suferă ea? Nu se plânge, nu se tânguiește, nu vestește lumii durerea sa, nu o vulgarizează, nu o face un lucru comun. Ea tace. O adună până la ultima firmitură înlăuntru său și acolo îi trăiește toată arsura și amărăciunea. Ea nu se lasă a fi mângâiată și compătimită; nu se lasă frântă, nu face teatru din ea; nu se reazimă decât în Dumnezeu și în sine.

Lumea imperfectă este subiectul suferinței și al durerii. Din acest motiv, lumea s-a scaldat totdeauna în durere. Epoci de bucurie și fericire universală n-au existat. Însă nu e mai puțin adevărat că astăzi, fără nici o exagerare, durerea, suferința și mizeria au atins culmi încă până acum neatinse. Fiindcă durerea de azi depășește în adâncime, varietate și în întindere toate durerile pe care le cunoaște istoria omenirii. Cele mai mari descoperiri ale științei moderne sunt instrumente de intensificare și adâncire a durerii. Astăzi nu se ține seama de nimic: Catedrala lui Dumnezeu constituie un obiectiv militar, întocmai ca uzina de armament, copilul nevinovat este mitraliat ca și soldatul înarmat.

Durerea este și universală astăzi. Ea nu cuprinde numai familia și neamul, numai unele țări din unele continente; hora morții a cuprins în învâlmășagul ei lugubru toate neamurile, toate țările și toate continentele.

Când toate se surpă, când totul scârție, când blocurile de beton armat ale civilizației noastre mecanice, încep să ne cadă în cap, o singură speranță ne-a mai rămas, o singură mângâiere: Maica Durerilor. Ea ne vede, ea ne înțelege, ne compătimizește, suferă împreună cu noi și e gata să ne ajute. Să o chemăm

în ajutorul nostru! E imposibil ca Mama să nu-și ajute copii, ori să-și închidă urechile la auzul strigătelor de ajutor. O condiție totuși se cere pentru ca să fim mântuiți din acest ocean de dureri. Să îmbrățișăm durerea și jertfa cu inima senină și cu resignație. Știm că durerea de azi este rezultatul scfundării noastre în plăceri neiertate și a disprețului față de orice jertfă. Dacă am considera-o ca izvor și condiție a fericirii, primindu-o ca o justă pedeapsă pentru crimele noastre, toate s-ar schimba ca prin farmec.

Modul în care trebuie să suportăm durerea încă ni l-a arătat Fecioara. Durerea și suferința e mântuitoare numai dacă în ea se imită Maica Durerilor. Suferința Preacuratei, pe cum odinioară a adus lumii bucuria și fericirea, trebuie să avem toată încrederea că durerea de azi, o va schimba în bucurie.

Suferința reprezintă mereu și o chemare a Domnului. Dumnezeu intenționează să facă ceva cu tine. Poate că el te atrage mai aproape de sine; poate că el vrea să-ți aducă aminte de o dezordine, de o încurcătură din viața ta; poate că îți încredințează o nouă cruce, căci tu ți-ai exprimat opțiunea pentru Isus.

Dumnezeu ți-a dăruit cândva viața; te-a chemat pe nume. Te-a creat într-un mod minunat; el își iubește fiecare creatură pe care a făcut-o. Tu te găsești în mâna sa bună. Extrage din izvoarele mântuirii, din sacramente, încredere, speranță și iubire. Te poți baza pe Dumnezeu. El singur știe ceea ce este bine pentru tine; când Domnul este cu tine, totul devine binecuvântare. Încearcă să spui împreună cu Isus rugăciunea de pe Muntele Măslinilor: „Tată, nu voia mea, ci voia ta să se facă”.

Dumnezeu ne ține de mână. Nu putem cădea mai jos decât în mâinile sale. Iar mâinile lui Dumnezeu sunt mâini bune. Eu cred în aceasta, chiar dacă acest lucru nu mă va feri de căderea în adâncime și față de această cădere îmi este și mie frică. Cu toate acestea, nădăjduiesc că voi cădea cândva în mâinile iubitoare ale lui Dumnezeu.

Valentin-Vasile ILEA
ANUL III

BIBLIOGRAFIE:

BIBLIA

ECOURI DIN VEȘNICIE- IOAN MICLEA

SFÂNTUL APOSTOL PAVEL-ISTORIA

PROPOVĂDUIRIIEVANGHELIEIȘIORGANIZĂRII

BISERICII ÎN EPOCA APOSTOLICĂ-PR. DR.

SABIN VERZAN-Editura Institutului Biblic și de

Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1996

A ÎMBĂTRÂNI CU CREDINȚĂ-ALBERT

HOLENSTEIN-Editura Sapienția, Iași 2007

OMUL ÎN CĂUTAREA SENSULUI VIETII-

VIKTOR E. FRANKL, Editura Meteor Press

ANDRE COMTE-Sponville

Paliația - un mod de a spune DA vieții

Îngrijirile paliative sunt o expresie a empatiei. Dacă te-ai afla pe patul morții, una din întrebările pe care ai dori să ți se pună ar fi: „De ce/cine vei avea nevoie când vei ști că ești aproape de moarte?”. Iar răspunsul poate varia mai mult sau mai puțin, l-am putea sintetiza, spre exemplu, în expresia unei nevoi fundamentale: „De cineva căruia să-i pese suficient de mult încât să încerce să mă înțeleagă”. Acesta a fost de fapt și unul din dialogurile dintre promotora mișcării hospice, Cicely Saunders, și un muribund.

Când medicina se declară neputincioasă în fața unei boli terminale, misiunea medicului nu s-a încheiat. De acum este invitat să redescopere bolnavul pe patul de moarte ca o persoană completă, ale cărei nevoi nu se rezumă la curativ, la a eradica boala, dimpotrivă... Și că, de fapt, acel pacient are o familie, aparținători, care la rândul lor au nevoie de atenție, au nevoie să-și cunoască atribuțiile. Ba mai mult, este necesar ca aparținătorii să fie implicați, nu abuziv sau autoritar-substitutiv, ci la locul lor în procesul de îngrijire paliativă.

Dacă este să ne gândim la o altă definiție, îngrijirile paliative sunt o formă unică de a ne manifesta iubirea și respectul pentru cei dragi care suferă de boli incurabile cât încă mai sunt în viață. Și pentru aceasta, uneori este nevoie să iei lecții... Iată un motiv pentru care s-a născut ideea unui curs pentru voluntari despre îngrijirea paliativă a bolnavilor muribunzi, în Oradea. Printr-o bună coordonare a mai multor oameni devotați, s-au reunit câteva asociații, fundații și „o mână de specialiști” pentru a propune oamenilor cu o inimă mare, care caută un domeniu nou în care să se investească, un răspuns prompt, complex, dar nu exhaustiv: paliatia pentru pacienții terminali. Pe parcursul a cinci zile s-a încercat prezentarea cât mai cuprinzătoare a ceea ce înseamnă îngrijire holistică (paliativă): prima zi – introducerea în voluntariat și paliatie; a doua zi – dimensiunea socială, sociologică a paliatiei (cu diversele practici legale, civile); a treia zi – dimensiunea spirituală (cu teorii și experiențe din viața

Motto: „Nu pierde nici o clipă! Ține-o lângă tine!”

de spital a preotului/asistentului spiritual); a patra zi – dimensiunea psihologică (insuficientă pentru câte teme sau provocări există în paliatie din această perspectivă); a cincea zi – dimensiunea medicală. Medicul care are de transmis un diagnostic *terminal* are o misiune deosebit

de grea și trebuie însoțit de un psiholog, de un asistent social, de un preot pentru a și-o îndeplini cum trebuie. În fața unui diagnostic fatal, reacțiile pacientului sunt diverse și evoluează de la șoc, negare până la resemnare și acceptare, uneori.

Totul se bazează pe relația de sinceritate, de încredere și comunicare care se clădește între muribund și echipa de îngrijire. Înțelepciunea de pe patul morții este o sursă care nu merită ignorată, căci multe lecții de viață sunt predate tocmai în aceste circumstanțe.

Este important să știi că nu ești singur, că poți fi înconjurat de oameni care fac tot posibilul

ca tu, pacientul care îți trăiești ultimele clipe de viață – mai lungi sau mai scurte – să ai parte de confort, de înțelegere, de suport psihologic și social, într-un cuvânt să-ți fie respectată demnitatea până la sfârșit. Iar restul familiei are nevoie în continuare de sprijin psihologic și spiritual, pentru a putea trece cu bine peste durerea

pierderii tale, când aceasta va surveni. Paliatia te ajută să te pregătești cât mai bine posibil pentru moarte, însă prin a trăi cu demnitate fiecare dimensiune, fiecare moment al vieții, pe patul de suferință. În acest mod descoperim împreună că moartea este o parte integrantă a vieții noastre și că separarea pe care o produce este doar temporară.

Îngrijirea paliativă este un beneficiu de care nu ar trebui să fie scutit niciun bolnav terminal – din păcate, cel puțin în prezent, aceasta pare o utopie în țara noastră - și în același timp o provocare pentru a manifesta autentic valorile credinței noastre și modul nostru de a le concretiza în viața de zi cu zi.

Pr. Emil-Marian EMBER

Seminarium Varadiensis

ÎNFRÂNAREA

Era un băiat isteț și cuminte, pe nume Luca. Mereu binevoitor, ieșea în întâmpinarea mamei lui cu miros de vișină, unică prin acest miros pentru Luca. Tot el era cel care considera că această mamă, era cea mai minunată mamă, cu cel mai minunat parfum, pe care cu ușurință el l-ar fi recunoscut dintr-o mulțime de alte mame și femei parfumate.

Luca era deosebit, iar timpul trecând și peste el, a crescut plin de bucurie într-o familie care știa pur și simplu să fie prezentă în viața sa. Uitându-se într-o zi la părinții lui, le-a spus:

- Mamă, tată, de multe ori am încercat să desenez dragostea, să-mi explic dragostea, dar niciodată nu am reușit să obțin reprezentarea dorită; în scris toate cuvintele păreau spălăcite, iar în desen, toate liniile mult prea distorsionate în raport cu dragostea. Acum însă, văzându-vă, doresc să „fotografiez” prezența voastră și să așez acest tablou în sufletul meu numindu-l, dragostea adevărată.

La auzul acestor cuvinte, părinții s-au umplut de pace observând că prin propriul exemplu au reușit să-i inspire lui Luca, cel mai profund și divin sentiment.

Anii s-au succedat rând pe rând, iar micul Luca, s-a transformat într-un tânăr deosebit. Un tânăr fără cusur, un tânăr care a pierdut-o între timp pe mama cu miros de vișină, pe mama, confidenta lui. Tatăl lui s-a recăsătorit după aproximativ trei ani de absență a soției sale dragi. Acest fapt însă, a stârnit o adevărată revoltă în inima fiului, Luca. Într-o zi, pe fondul vulnerabilității sufletești, Luca s-a răstit la tatăl său, zicându-i:

-Te găsesc vinovat de distrugerea tabloului dragostei adevărate pe care l-am așezat cu mare grijă în sufletul meu, iar acest fapt este de neiertat!

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care fiul le-a rostit, înainte de a goni cu pași mari și repezi pe un drum plin de noroi. Și-a pierdut vremea frumoasă a tinereții sale cucerind femei cărora le golea sufletul de iubirea adevărată. Distrugea astfel, orice posibil „tablou al dragostei adevărate” din sufletul oricărei femei pe care o întâlnea. A transformat întreaga lui dragoste într-un joc al concupiscentei pe care-l numea dreptate. Considera că este dator să-și facă dreptate și, ajungând la concluzia că dragoste adevărată nu există, singurul lui interes era acela de a se bălăci în satisfacerea dorințelor carnale și distrugerea iubirii pure din sufletele fetelor care își găseau loc în viața lui.

Din ziua în care Luca i-a reproșat cu dispreț tatălui său că el este responsabil de distrugerea „reprezentării adevăratei dragoste”, acesta din urmă nu și-a mai văzut fiul. L-a căutat timp îndelungat deoarece găsisse în cufărașul trquoise al soției sale, un plic pe care stătea scris: *Fiului meu care nu a reușit să descopere tot, din cauza fricii mele.* Împins de dorința de a-și revedea fiul, găsirea acestui plic a oferit tatălui iubitor curajul de a porni în căutarea fiului său.

După îndelungate căutări, în diferitele orașe și sate

prin care a umblat, numele fiului său era arhicunoscut, dar se bucura de un renume de Don Juan. Acest fapt i-a adus tatălui mâhnire, dar nu s-a lăsat descurajat și a hotărât să caute femeia care era, la vremea aceea, partenera lui Luca. A reușit să o găsească, se numea Adalina. Era din cale afară de frumoasă, de blândă și de tristă. S-a prezentat ca fiind tatăl lui Luca și, pe scurt, i-a mărturisit povestea fiului său, încredințându-i ei plicul lăsat de soția sa cu scopul de a-i fi înmânat de aceasta, iar ea a acceptat.

Chiar în acea seară, femeia blândă și tristă, a mers înaintea amantului ei și i-a oferit plicul. Recunoscând scrisul mamei sale cu miros de vișină, tânărul care se transformase într-un bărbat matur, l-a deschis cu un tremur evident al mâinilor și a citit:

„Dragul cel mai drag al inimii mele,

Mama cu miros de vișină îți cere iertare din adâncul sufletului. Când erai copil și ne-ai cerut acea fotografie a dragostei adevărate pentru a o așeza în inima ta, ne-ai cucerit pentru totdeauna. Erai prea mic pentru a înțelege ce aș fi vrut atât de mult să-ți spun. Am tot amânat, iar tu ai crescut. Am rămas uimită de transformarea ta și tot nu am vorbit. Am fost lașă și nu am îndrăznit să-ți vorbesc despre rama care găzduiește tabloul adevăratei iubiri. Ei bine, a venit momentul să afli cum o esență se ascunde în pătratul bine delimitat al unei rame, asta pentru a nu se risipi. Cred că într-o bună zi vei întâlni o femeie. O vei iubi mult, sufletul tău umplându-se de alege și profunde trăiri. Îți va plăcea pentru că sufletul nostru este creat de către cea mai mare dintre Iubiri și tânjește după aceasta. Ei bine, dacă nu vei păstra garda ridicată, trupul tău se va transforma în adversarul cel mai dârș al sufletului. Trupul va invidia candoarea sufletului și va face tot posibilul să i-o fure, considerând că i se cuvine. Astfel, dragostea pură va ajunge prizoniera trupului, transformându-o în dorință carnală. Satisfacerea unei astfel de dorințe îți va oferi clipe de fericire goală și infinite clipe de tristețe. Clipe de întuneric și de cufundar într-un abis de tristețe.

Dragul meu, păstrarea iubirii sfinte e o continuă luptă, ea nu se termină niciodată, dar beneficiile ei au ramuri înfipte în veșnicie. Înfruntă tot gândindu-te mereu la acel tablou al inimii tale. Adu-ți mereu aminte de iubirea aceea, fiind convins că iubirea tatei și a mamei este una care nu se termină aici, pe pământ, ci una care se bucură de veșnicie întrucât a fost „insuflată” de un frumos îndemn: „n-o/ nu-l pofti”! „iubește-o!, iubește-l”, această opțiune a fost una mult mai dificilă, dar cu rădăcini și ramuri acolo unde niciodată nu se moare.

Luca, mama te iubește!” Mama cu miros de vișină

Tânărului i s-a umplut sufletul de dorința de a recompune tabloul inimii lui, iar astăzi, înrămat în virtutea curăției, este tabloul pe care fiii săi și l-au așezat în inimă. Luca și Adalina, sunt luptători care cred că dragostea adevărată nu este interesată de recompensă, ci, cu siguranță, ea sporește în funcție de cât de mult se dăruiește celorlalți.

IERTAREA

Un cuvânt uzual pe care cu siguranță îl considerăm prea banal pentru a putea fi luat în seama! Morala creștină și nu numai consideră iertarea ca fiind una dintre marile dovezi de iubire față de celălalt seamăn. Dar oare câți dintre noi am cercetat realitatea socială în care cel simplu din toate punctele de vedere este umilit și marginalizat? Mai poate fi vorba în acest caz de o iertare în deplinul sens al cuvântului, o acțiune în cadrul căreia cel ofensat să nu poarte ranchiună pe cel care l-a ofensat?

Adeseori timpul trece astfel încât devine o glumă ca ofensatorul să își ceară iertare! Isus cere într-un mod expres iertarea celor ce greșesc dar oare cât de mulți reușesc acest lucru fără să dorească ceva în schimb, să aibă un interes ascuns care să pornească de la iubirea perversă de sine sau așa zisa „*filauthia*”, cum au numit-o Sfinții Părinți. De cele mai multe ori ești prea

ocupat ca să observi că l-ai ofensat pe cel de lângă tine, cum de altfel ar trebui să fie. Mântuitorul Isus cere ca iertarea să fie fără a mai aminti vreodată ceea ce s-a petrecut, dar o minte care nu este capabilă să treacă peste va păstra întotdeauna crâmpie de ranchiună și astfel iertarea nu va fi niciodată deplină în conformitate cu cerințele și preceptele Evangheliei.

Clemența, un cuvânt la fel de banal ca și iertarea; dar oare ce înseamnă ea în adevăratul sens al ei? Unii o consideră la fel ca și iertarea însă este ea același lucru? Clemența nu include tot timpul o relație cu tranzitivă și intențională cu semenul. Clemența, în unele cazuri, nu este iertare așa cum generozitatea nu este iubire! Generosul oferă din preaplinul său (se poate vedea în pilda vameșului și fariseului sau în actualitatea cotidiană) la fel cum cornul abundenței își revarsă darurile sale peste toți. Pe el nu-l interesează cui oferă darurile sale la fel cum florile înfloresc atât pentru cei răi cât și pentru cei buni. Natura nu are un criteriu

selectiv al valorilor la fel cum clemența este o iubire fără interlocutor. Cel care face clemență nu se uită la fața celui care a beneficiat de ea, la fel ca o milionară excentrică care-și aruncă banii pe fereastră fără să o intereseze cine sunt norocoșii care au trecut pe sub fereastra ei așa cum bine remarca filosoful Vladimir Jankelevitch. Atunci care este iertarea adevărată? Răspunsul îl găsim desigur în Sfânta Scriptură, în viața Mântuitorului care recomandă și nu numai sa

iertăm de câte șaptezeci de ori câte șapte. Un alt exemplu dar la o scară redusă om, creatură, ca și noi, sunt Sfinții Apostoli și în special Pavel pentru că despre el avem cele mai multe informații, sau martirii. Este de ajuns sa ne uităm la Sfântul Ștefan care în pragul morții a cerut acea iertare dezinteresată „fără a aștepta nimic în schimb, prin cuvintele „Doamne nu le socoti lor păcatul acesta”

având ca și exemplul cuvintelor Mântuitorului adreste Tatălui ceresc când se afla pe cruce.

Așa cum se arată în cele de mai sus existența acelei ranchiuni, a acelei cutume este cea care ne împiedică să realizăm iertarea deplină. Omul ia ofensa într-un mod foarte personal cu timpul transformându-se în ură și desigur în acțiuni reprobabile. De aceea iertarea vine ca un opus al urii ducând la o relaxare a situației care pâna la urmă va degenera. Iertarea este un dar nemeritat pe care cel ofensat îl oferă ofensatorului, o ofertă în mod gratuit care își găsește plinătatea atunci când nu mai există acel reziduu. O astfel de iertare este dator să o săvârșească orice om dar într-un mod special creștinii care au ca pe Isus ca exemplu concret dar și foarte mulți imitatori ai Săi și care sunt modele demne de urmat de fiecare dată când se cere acordarea iertării!

Răzvan CHIVULESCU
Anul III

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: pr. Antoniu CHIFOR

Redactor: Horia BURSAȘ

Din redacție: Otilia BĂLAȘ, Răzvan CHIVULESCU, Andrei VUCU

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic, Parcul Traian, 20, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminarium2004@yahoo.com

www.seminaroradea.ro